

21. marts 2014

Udtalelse fra fem grønne foreninger:

Tænk klima og miljø ind i beskæftigelsesindsatsen

Kære klima-, miljø- og beskæftigelsesminister, kære politikere på Christiansborg.

Vi repræsenterer fem foreninger, der arbejder for, at Danmark skal blive et økologisk og bæredygtigt samfund. Vores medlemmer er ildsjæle og praktikere, der arbejder med grøn omstilling i lokalsamfund, virksomheder og offentlige institutioner. De har mange års erfaringer med produktion, livsstil og organisationsformer, der sigter mod bæredygtige lokalsamfund. Den viden og de erfaringer kan bidrage stærkt i udviklingen af et grønt og bæredygtigt arbejdsmarked.

Via en grøn beskæftigelsesindsats opnås:

- at ledige får kompetencer på klima- og miljøområdet hvor der vil være en voksende efterspørgsel i de kommende år.
- at ledige kan blive en ressource i lokale omstillingsprocesser.
- at ledige vil kunne bidrage til skabelsen af nye bæredygtige job.

Indsatsen bygger på tre søjler:

Søjle 1. Uddannelse for bæredygtig udvikling

Hvordan uddanner vi til en fremtid, som vil være radikalt anderledes, end det vi kender i dag? En fremtid hvor vi skal reducere vores ressourceforbrug og miljøbelastning - og samtidig sikre en høj livskvalitet. En fremtid hvor mange borgere kommer til at virke på et arbejdsmarked præget af omstilling.

Bl.a. disse spørgsmål har FN's 10-år for Uddannelse for Bæredygtig Udvikling som afsluttes i år givet svar på. Det har ført til en innovation inden for uddannelsesområdet, som vi kan have glæde af i Danmark.

Ideen er at koble uddannelse for bæredygtig udvikling med de konkrete aktiviteter, som ildsjælene og praktikerne arbejder med. Derved opnår de ledige nogle unikke kompetencer, der vil gøre dem til attraktive medarbejdere i virksomheder, kommuner og lokalsamfund der har fokus på bæredygtig omstilling.

Søjle 2. Grøn jobskabelse

I kommuner der har sat grøn omstilling på dagsordenen, spirer det frem med virksomheder og initiativer, der har grønne jobpotentialer. F.eks. ProjektZero i Sønderborg, hvor lokale omstillingsaktiviteter har skabt 800 job på baggrund af en vision om, at kommunen skal være CO2-neutral i 2029. Den udvikling ses også i andre kommuner, virksomheder og lokalsamfund, der har sat bæredygtig omstilling på dagsordenen (se bilag).

Virkemidlerne i jobskabelsen er aktionslæring der foregår, der hvor omstillingen sker i praksis, jobmatch mellem ledige og virksomheder, og lokale væksthuse der skal skabe rammer for et grønt og innovativt iværksættermiljø.

Dette iværksættermiljø trådte tydeligt frem i forbindelse med Danmarks Radio P4's og Dagbladet Informations kampagne "Vores Omstilling" som blev afholdt i 2013. Her blev 380 lokale omstillingsprojekter præsenteret. Mange af disse projekter er velegnet som læringsrum, der tillige indeholder nye og spændende jobpotentialer. Potentialer som vil kunne hjælpes frem via lokale væksthuse.

Søjle 3. Lediges ventetid er en ressource

Undervisningen foregår på steder hvor der arbejdes med omstilling i praksis og kursisterne laver tværfaglige projektopgaver med udgangspunkt i konkrete omstillingsaktiviteter. Det kunne fx være i det økologisk landbrug, en industriel symbiose eller en kommune/lokalsamfund der omstiller til en større grad af bæredygtighed. I dette læringsrum vil kursisternes engagement tilføre de lokale praktikere - og undervisere, ny inspiration og vil føre til feedback med ideer og faglige input, der i den sidste ende kan føre til innovation og iværksættelse af nye jobmuligheder.

Et rigtigt godt eksempel på en grøn beskæftigelsesindsats kan findes på www.omstillingsagent.dk et samarbejde mellem foreningen Klima & Beskæftigelse og UC Syddanmark – Videnscenter for Ledelse, Innovation og Evaluering. I 2013 gennemførte de to seks ugers kurser for ledige med udgangspunkt i den omstilling der sker i og omkring Lejre Økologiske Kommune.

Kommunens klima- og bæredygtighedskoordinator, Tina Unger, bidrog med oplæg om den omstilling kommunen er i gang med. I forbindelse med projektfremlæggelserne udtalte hun: "Mange af projekterne kan kobles direkte på igangværende aktiviteter. Kursisterne har været rigtig gode til at tænke sig ind i de muligheder, som økologien giver for Lejre. Derfor er projekterne en god inspiration for os her i Lejre".

Omstillingsagent-kurserne er udviklet og drevet frem af frivillige fra de fem foreninger. Da det ikke lykkedes at få den nødvendige politiske/økonomiske støtte til udvikling af kursuskonceptet. Pt. er kurserne sat i bero, men der arbejdes på at få dem i gang igen.

Byg bro mellem beskæftigelses- miljø- og klimapolitikken

En grøn beskæftigelsesindsats kan skabe en ny og meningsfuld sammenhæng mellem landets miljø- og klimapolitik, de potentialer som de grønne praktikere og ildsjæle er bærere af, og de lediges behov for uddannelse og arbejde.

Vi håber med denne henvendelse at have fanget jeres interesse og vi vil se frem til at kunne mødes med de af jer som har særligt fokus på beskæftigelse og grøn omstilling. Ved et sådant møde kan vi yderligere forklare vores ideer og tydeliggøre erfaringerne vi allerede har og i sidste ende forhåbentligt bidrage til en forstærket og forbedret indsats.

Med venlig hilsen

Kontaktperson

Ditlev Nissen, formand
Landsforeningen for Økosamfund
Tlf: 30 48 49 21
ditlev@okosamfund.dk
www.okosamfund.dk

Trine Krebs, formand
Landsforeningen for Praktisk Økologi
www.oekologi.dk og www.havenyt.dk

Ib Johansen, formand
Landsforeningen for Økologisk Byggeri
www.lob.dk

Cathrine Dolleris, bestyrelsen
Permakultur Danmark
www.permakultur-danmark.dk

Bjarne Gantzel Pedersen, kernegruppen
Omstilling Danmark
www.omstillingdanmark.dk

Bilag: Eksempler på Grøn jobskabelse

- **Økosamfundenes erhvervspotentialer:** Halsnæs har 2011 identificeret Økolandsbyen Dyssekilde som [den 5. strategiske erhvervsklynge i kommunens erhvervs politik](#): "Økolandsbyens værdier inden for økologi, sundhed og bevægelse samt bæredygtigt byggeri skal bruges som udgangspunkt for et nyt samarbejde med interesserede virksomheder i og uden for kommunen om nye koncepter, produkter, mv." Økosamfundet Findhorn i Skotland, der blev 50 år i 2012, er et billede på Dyssekildes vækstpotentiale. Findhorn bidrager til lokalområdet med godt 400 arbejdspladser og en omsætning på £ 5 millioner om året.
- **Økologiske landbrug:** Med en fordobling af det økologisk dyrkede areal og med 60% bespising med økologiske fødevarer i de offentlige kantiner er der en forventning om en øget beskæftigelse. Desuden vil nicheproduktion og forarbejdning tættere på produktionen også kunne skabe nye jobmuligheder. Fx siges der, at antallet af ansatte på Knuthenlund Gods steg fra 3 til 30 i forbindelse med omlægning til økologi og nicheproduktion. Yderligere kan der være nye jobs i fødevarerforædling, i udvikling af matrix landbrug og i en øget opmærksomhed på bioregioner.
- **Bygge og anlæg:** Økologisk byggeri, lokale byggematerialer (ler, halm, træ m.m.), energiproducerende byggeri, højteknologiske løsninger energirenovering af den eksisterende boligmasse m.m.
- **Biologisk spildevandsrensning:** Det være sig rodzoner, pilefordampningsanlæg, sandfiltre, living machine m.m. Metoderne er benyttet i økosamfund og til rensning af industrielt spildevand. Fornylig blev [verdens største rodzone eksporteret til Oman](#).
- **Biomimicry:** Udvikling af bæredygtig 'grøn' teknologi inspireret af naturen.
- **Økolarier** – eksperimenter med bæredygtige løsninger henvendt til uddannelsesinstitutioner, borgere og turisme. Fx økologisk byggeri, biologisk affaldshåndtering (vandrensning, kompostering, biogas), permakultur (skovhaver, pløjefri landbrug og design af samspillet mellem natur og fx menneskelige bosættelser), høj- og lavteknologiske tiltag (fra solfangere til høkasser) m.m.
- **Transport:** Elbiler, cyklisme og kollektiv trafik.
- **Genanvendelse af affald** (plastik, metal, husholdningsaffald) som alternativ til affaldsforbrænding. Hvad gør man fx i økolandsbyerne som nogen steder sorterer i over 20 fraktioner. Vugge til Vugge konceptet er en betydningsfuld inspirationskilde.
- **Green Care:** Natur og landbrug som pædagogisk og terapeutisk ramme, fx socialterapi, landbrugsbaseret undervisning, skolehaver ("Haver til maver"), terapihaver, social farming m.m.
- **Energilaug:** vindmøller, solceller, debiler, biogas, energiproducerende huse m.m.
- **Turisme:** Økolarier, bondegårdsferie, den økologiske kommune m.m.
- **ProjectZero** i Sønderborg Kommune har skabt 800 grønne job, nogle af dem i 40 frontløber virksomheder. »Vi har kulegravet virksomheden for mulige grønne initiativer, og det har forplantet sig til diskussioner blandt medarbejderne om, hvad de kan gøre for klimaet derhjemme. Det hjælper meget, at vi har ProjectZero, for så har vi nogle at sammenligne os med. Der er et vist konkurrenceelement, men også en følelse af forpligtelse, fordi det handler om det her fantastiske fælles projekt for Sønderborg-området,« siger Susanne Schou, Helsam. <http://www.information.dk/318851>
- **Erhvervsudvikling i energilandsbyer:** I Sønderborg er der på 1½ år skabt 140 ekstra jobs for håndværkere i forbindelse med energilandsbyerne. I Sorø etablerer man et netværk mellem bygningshåndværkere med henblik på at inspirere dem til at samarbejde om energibesparende tiltag og desuden at ruste dem til at rådgive om og udføre energibesparelser i de bygninger, de bygger og renoverer.
- **Civilsamfund:** Forandringsagenter der støtter civile tiltag i boligområder, landsbyer og kommuner.
- **Kooperative virksomheder:** Den kooperative virksomhedsform oplever ny vækst. I England driver landsbyerne på kooperativ basis både pubber og bagerier og laver kulturel virksomhed med meget mere. Det kan også ske i Danmark. [Egebjerg Landsbyvirksomhed](#) er et eksempel på noget lignende.